

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inerat na vsi strani 60 K, na $\frac{1}{2}$ strani 40 K, na $\frac{1}{3}$ strani 20 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{12}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

St. 24. V Ljubljani, 31. decembra 1907. Leto XXIV.

Obseg: Pozor! — Kaj nas uči letošnja vinska statistika. — Zložba gospodarskih zemljišč ali komasacija — Kmetijske raznoterosti s podobami. — Vprašanja in odgovori. — Kaj delajo naše podružnice. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva — Tržne cene. — Inserati.

Pozor!

Zopet je minulo leto in novo se pričinja. Muke in skrbi starega leta so pozabijo, ostane le spomin na vesele in prijetne dogodke, in človek stopa v novo leto z novimi upi in nadejami.

Ni ga mislečega človeka, ki bi v lepih praznikih na koncu in v pričetku leta vsaj kratek čas ne premišljeval o preteklosti in bodočnosti. Nehote premišluje tudi o svojem gmotnem položaju ter stavi najlepše nade na bodočnost.

In kmetovalec? Veselih spominov na minulo leto nima kaj prida; dan za dnevom so bile na vrsti le muke in skrbi, in konci leta navzlic marljivosti in varčnosti ne vidi znatnega uspeha; pač pa največkrat le nove dolgove in podvojene skrbi za bodočnost. — Kaj pa naj prinese temna bodočnost kmetovalcu-trpinu? Dve vrsti kmetovalcev sta, in zato sta tudi dva odgovora na to vprašanje.

Ene vrste kmetovalci so tisti, ki se ne zavedajo svojega položaja, ki ne vedo ali nočejo verovati, da je slabo uspevanje kmetijstva pač posledica neugodnih razmer, a še veliko bolj posledica popolnoma zastarelega kmetovanja. Te vrste kmetovalci so vdani v svojo usodo in se tolažijo z boljšimi časi in z dobro letino.

Med kmetovalce druge vrste pa štejemo misleče gospodarje, ki uvidevajo vzroke gmotnega neuspeha v kmetijstvu, ki spoznavajo ali vsaj verujejo, da le pomnoženi dohodki boljšega in umnejšega gospodarjenja morejo narediti naše kmetijstvo dobičkonosno. Ti kmetovalci pač vidijo boljšo bodočnost v zboljšanem gospodarstvu, a večina se vidi zapuščeno in vsled zanemarjenja od strani poklicanih činiteljev tudi oslABLJENO za težki gospodarski boj. Na eni strani je prepričanje, da je edino napredno gospodarstvo sposobno rešiti naše kmetijstvo, na drugi strani pa malodušnost in nezaupanje v samopomoč podira nade v bodočnost.

Proč z malodušnostjo in kvišku z vero v samopomoč! Le če si bo kmetovalec sam pomagal, mu bo pomagano; drug ga nihče ne otme. S tem prepričanjem in z delom v takem zmislu stopimo v novo leto, in ni kaj, da bi se nam ne posrečilo doseči in doživeti boljših časov, saj se je pregovor še vsekdar uresničil: „Pomagaj si sam in Bog ti pomore“.

Vsak za napredek vnet kmetovalec naj zadržno sklene napeti vse sile, da polagoma izpremeni svoje zastarelo kmetovanje v umno, naj gleda, da bo drugim v zgled in naj pomaga tudi sosedom do napredka. Če vse zavedne kmetovalce prešine tak duh, potem moremo z najboljšimi nadejami zreti v bodočnost. Naša c. kr. kmetijska družba ima vse polno nalog, skuša jim biti kos, kolikor ji dopuščajo denarne in delavne sile, a eno nalogo je vsekdar vršila in jo hoče vršiti v bodočnosti s podvojeno silo, in ta je: kmetovalce vzbujati k samopomoči, jih pri tem podpirati ter jih vzgajati za samopomoč.

To imenitno nalogo pa more naša družba le tedaj vršiti, če je vsak zaveden gvspodar družbeni ud in če kot tak deluje v družbenem zmislu in če svoje sosede navaja k takemu delovanju. Kdor ima torej kaj srca za občni blagor in posebej za gmotni blagor trpečega kmetijstva, ta naj ostane zvest ud družbe tudi v novem letu in naj ji skuša pridobiti novih udov. V več kakor 130 letnem delovanju je naša družba vsekdar kazala, da ima le eno namero, in ta je: kmetijstvo povzdigniti; njeno delovanje ni bilo nikdar sebično, in zadnji vinar, ki ga je smela porabiti, je dala na korist svojim udom ali na korist kmetijstvu. To njeno delovanje je pa imelo zato tudi očiten božji blagoslov, kajti bilo je uspešno in torej za družbo častno, dočim so se namere, družbi izpodkopavati ugled, izjalovile, ker so bile narekovane od zavisti in zmote.

Velike naloge ima družba pred seboj, ki jih more na korist kmetovalcev le tedaj s pridom dovršiti, če najde trdno oporo v zavednih kmetovalcih samih; zato prosimo, da noben ud ne odstopi, pač pa vsak po svoji moči skuša pridobiti z novim letom novih udov. Le če bomo skupno in z združenimi silami delovali, se nam je nadejati uspehov in boljše bodočnosti za naše kmetijstvo.

Kaj nas uči letošnja vinska statistika.

Letošnja vinska statistika na Kranjskem je pokazala, da vinogradniki v mnogih krajih opuščajo ali da nočejo naznaniti kulturnih izprememb na svojih posestvih, vsled česar se jim zemljiščni davki krivično odmerjajo. Zlasti se to pri opustitvi ali pri novi nasaditvi vinogradov pogostokrat dogaja, da posestniki po svoji krivdi plačujejo več davka kakor je treba.

Kakor je posneti iz ravnokar od c. kr. kmetijske družbe izgotovljene statistike, je sedaj vseh vinogradov na Kranjskem 10.452 *ha*, (okroglo 18.290 oralov), torej samo 1.189 *ha* manj kakor pred trtnoušno dobo. Kdor dobro pozna vse naše vinogradske kraje in lege, mora priznati, da je vkljub temu, da se je v zadnjih 14 letih prenovilo izredno veliko vinogradov po vseh vinorodnih krajih na Kranjskem, koder je trtna uš že vse opustošila, še jako veliko sveta, ki je služil prej za vinograde, popolnoma opuščena ter da se je le malo parcel sedaj izpremenilo v vinograde, ki so prej služile v druge namene.

C. kr. evidenčne oblasti vodijo natančne zapiske o izpremembi posameznih kultur in je torej zgoraj navedeno število vinogradov (10.452 *ha*) na podlagi njihove evidence resnično. Ta množina vinogradov je pa izkazana le na popirju, dočim jih v resnici ne more biti toliko.

Če je bilo pred trtnoušno dobo 11.640 *ha* vinogradov, jih sedaj po moji sodbi ne bo več kakor 8000 *ha*, in sicer novoprenovljenih okoli 6.000 *ha* (10.500 oralov), starih pa kakih 2000 *ha* ali kvečjemu 2500 *ha*.

Ker se od vinogradov plačuje najvišji davek in ker so novi vinogradi skozi deset let oproščeni vsakega davka, ravna vsakdo v svojo krist, če pristojnemu zemljemercu ali oblastniji takoj naznani obseg novonapravljenega, oziroma opustošenega in opuščena vinograda. Ker zemljemerec premeri še v istem letu naznanjene parcele (in sicer brezplačno), se potem vsako leto lahko natančno določi obseg vseh vinogradov.

Da vinogradniki ne naznanjajo kulturnih izprememb, služi v dokazilo slučaj, da se je t. l. naznanilo v nekem jako vinorodnem kraju na Dolenjskem le 3000 *m* novo napravljena vinograda, dočim sem prepričan, da se je v tem okraju napravilo v teku letošnje zime in pomladi več hektarov novih nasadov.

Glasom od posameznih stalnih poročevalcev c. kr. kmetijski družbi došlih poročil se je letos pridelalo na Kranjskem skupaj 280.071 hektolitrov, t. j. 500.126 veder vina, in sicer:

v krškem glavarstvu	66.735 <i>hl</i>
„ novomeškem „	49.905 „
„ črnomeljskem „	119.178 „
„ kočevskem „	216 „
„ litijskem „	8.852 „
„ postojnskem „	35.185 „

Ker so posamezni poročevalci cenili pridelek po 3, 10, 15, 25, 35, 45 in celo do 75 *hl* na *ha*, je kmetijska družba statistično, na podlagi od evidenčnih uradov naznanjenih vinogradov (10.452 *ha*) popolnoma pravilno izračunila letošnji pridelek na 280.071 *hl*, t. j. povprečno po 26,5 *hl* na *ha*. Vsled tega pa je pridelek pri krškem glavarstvu odločno prenizko cenjen, dočim je pri črnomeljskem in deloma tudi pri novomeškem in litijskem previsoko cenjen; le pri postojnskem glavarstvu je cenitev precej istinita.

Po moji sodbi znaša letošnji vinski pridelek na Kranjskem 240.000—250.000 *hl* na okrog 8000 *ha*, torej vsekako mnogo 1000 *hl* več, kakor se je sploh kdaj na Kranjskem pridelalo. Potemtakem znaša vrednost letošnjega pridelka čez deset, odnosno po zgorenjem izkazu čez dvanajst milijonov kron. To je pač lepa vsota za kranjsko deželo!

Vsled posebne dobrote letošnjega vina je tudi kupčija prav živahna, zlasti v krajih blizu železnic. Slabeje se pa prodaja v krajih, ki so od železnic oddaljeni; posebno so v tem oziru tepeni Belokranjci, ki vkljub zmernim cenam le težko privabijo kupcev v svoj kraj. No, pa tudi tem se obeta boljša bodočnost z novo železnico. Promet z našimi vini bi bil še živahnejši, ko bi Hrvaška tako ne tekmovala s svojimi cenimi vini.

Vipavskega vina je šlo v zadnjem času na tisoče hektolitrov na Nižjeavstrijsko in Gorenjeavstrijsko, ker je tam pozimi trtje močno pozeblo. Želeti bi bilo, da se ohrani tudi v bodoče ta važni trg kranjskim vinom. Dolenjskega vina, posebno iz krškega okraja, je pa šlo največ v Ljubljano in na Gorenjsko; nekaj tudi na Notranjsko. Fr. Gombač.

Zložba gospodarskih zemljišč ali komasacija.

Spisal D. Gustinčič, asistent c. kr. agr. komisije v Ljubljani.

(Konec.)

Iz zložbe pa so izključena (§ 3. dež. zak.):

1. zemljišča, ki jih je po njihovi legi smatrati za stavbišča ali za okolico, odmenjeno spomenikom ali rodbinskim grobovom;

2. hišni vrtovi in parki;
3. zemljišča, ograjena z zidom;
4. zemljišča, odmenjena v prvi vrsti vinarstvu in sadjarstvu;
5. hmeljniki, ki obstoje najmanj že tri leta in merijo najmanj pol ha;
6. gozdne parcele, ki ne segajo v zložbeno ozemlje;
7. jame za prod, gramoz, glino, lapor in pesek, kamnolomi, šotni in malčevi skladi, v kolikor se te jame, kamnolomi in skladi upoštevajo;
8. zemljišča, kjer se nabajajo slatine in zdravilne vode, v kolikor je teh zemljišč treba za primerno porabo studencev, kakor tudi zemljišča, ki jih stalno ali začasno pokriva kako stoječe vodovje, ki služi riboreji ali obrtnim namenom, ali pa ima posebno vrednost za domače gospodarstvo;
9. zemljišča, ki so namenjena za izsipališča nerabnega kamnja ali za skladišča ali služijo kaki drugi tehniški svrhi.

Razume pa se samoposebi, da se z dovoljenjem udeleženca lahko komasujejo tudi one zgoraj omenjene vrste zemljišč, ki sicer ne spadajo v komasacijo, a jo v gotovih slučajih dobro pospešujejo.

Zelo pogosto se sliši tudi naslednji ugovor: „Kaj pomaga zlagati? Zemljišča se bodo delila in odprodajala tudi po zložbi, zakaj to zahtevajo naše slabe gospodarske razmere, in v nekoliko letih bomo imeli v našem polju zopet isti mišmaš, kakor doslej.“

Res je, tudi po zložbi se bodo zemljišča še delila in odprodajala, a gotovo ne v isti meri kakor doslej. Zemljiška posest bo po komasaciji gotovo dosti bolj stalna in gospodarske razmere se po nji gotovo znatno zboljšajo! En sam zgled naj nam pokaže, kako ničev je tak ugovor. V občini Rosserode pri Renburgu na Pruskem se je zvršila zložba leta 1871. Površina občine znaša 326 ha; udeležencev je bilo 230; število kosov pred komasacijo 6800; število iz komasacije izločenih kosov 475; do leta 1904. je preteklo 33 let, odkar se je izvedla zložba; do tega leta (1904) se je pomnožilo število kosov za 185, t. j. za 5'61 vsako leto; potem-takem bi prišlo polje šele v 1338 letih v isti stan kakor je bilo pred zložbo. To pa je doba 20 do 25 rodov, in za tako dolgo dobo se pač izplača žrtvovati par tisočakov, ki se udeležencem povrnejo že tekom 3—4 let.

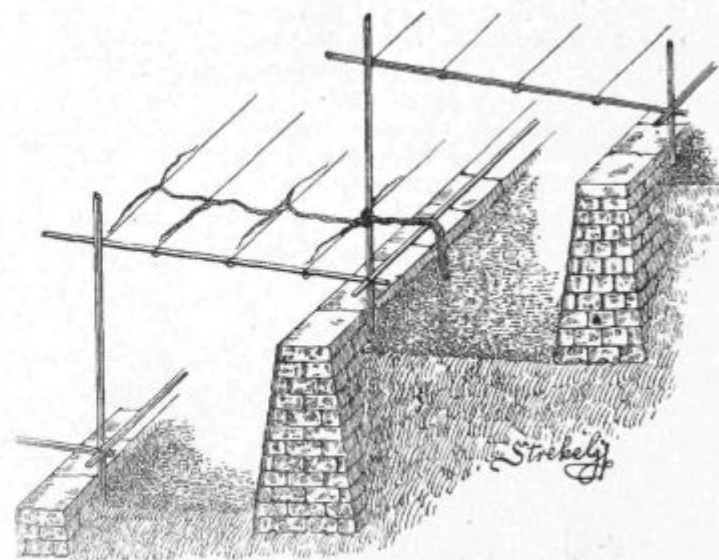
Najlepši dokaz, kako ničevi so sploh vsi predsodki in pomisleki proti zložbi, pa je dejstvo, da se število občin, ki želijo zložiti posestva, v deželah, kjer se je komasacija že začela, tako hitro množi, da agrarske komisije komaj ali sploh ne zmagujejo več. Na Oprskem vršijo zložbe skoraj izključno zasebni zemljemerci in kulturni inženirji. Pisec teh vrstic želi, da bi se tudi naš poljedelec začel intenzivneje baviti s tem gospodarskim vprašanjem in postal deležen velikih prednosti, ki jih nudi zloženo posestvo. In če doseže to, je dosegel svoj namen.

Kmetijske raznoterosti s podobami.

Tirolski trsni latnik.

V nekterih krajih so take razmere, da bolj kaže trte vzgajati na latnikih, kakor na običajni način v vinogradih. V krajih z gorkim podnebjem, na strmih bregovih imajo trsni latniki mnogo prednosti; na majhnem prostoru trte več rode (seveda, če se zadosti gnoji), je

manj dela in tudi toča manj škoduje. Latnike imamo na Krasu, v tržaški okolici itd., a njih naprava je pomanjkljiva. Vsekako so tirolski latniki boljši. Pod. 121.

Podoba 121.

kaže tirolski latnik. Kakor je razvidno iz te podobe, se latnik naslanja na latnik, ker je vsak spredaj nižji kakor drugi zadaj; zato moreta zrak in solnce neovirano do trte. Za strme lege, posebno tam, kjer je mnogo kamena in ne vemo kam z njim, je taka vzgoja trte skoraj edina. Namesto kamenitih zidov lahko napravimo tudi obronke iz ruše. Pa tudi za manj strme lege in sploh, kjer hočemo imeti vinograd v latnikih, je tirolski način med vsemi najbolj priporočen. Š.

Gredica za hijacinte v podobi košare.

Lepo cvetično gredico v podobi koša si lahko vsakdo napravi na svojem vrtu na preprost način. Sredi vrta ali tudi kje drugje, n. pr. na trati, se zemlja prekoplje v podolgasto okrogli obliki, kakor je tloris košare, in se dobro zagnoji. Okoli gredice se najprej nasadi navadni bršljan. Na sredi se nastavijo v podobi tri ali štiri lesene močne žice ali prožne lesene palice, n. pr. leskove, ki se vzbočene na obeh straneh vtaknejo v zemljo. Ob teh žicah ali palicah rase bršljan navzgor in tvori roč košare. Ob straneh se pa mora bršljan

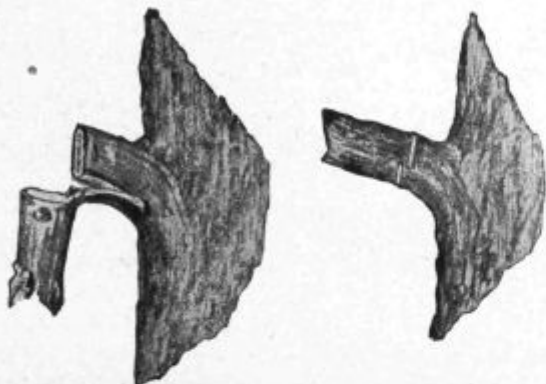

Podoba 122.

večkrat porezati, da se razvija v pravi obliki. Sredi bršljana pa nasadimo hijacinte ali tulipane, kakor kaže pod. 122. Nasaditi moremo tudi druge cvetice, same ali pomešane, vendar izberimo vselej take, ki v istem času cveto in ne zrastejo previsoko. Taka gredica se vidi kakor košara, napolnjena s cvetjem, in je v pravi kras vsakemu vrtu. Gredica, obrobljena z bršljanom, more služiti več let, vendar je cvetice vsako leto vnovič nasaditi. Za enoletne gredice jemljemo namesto bršljana kapucinsko krešo (trapæolum). Š.

Čiščenje sadnega drevja.

Če pogledamo po naših sadovnjakih, vidimo, da drevo krade drevesu svetlobo in zrak, a zaradi tega hirata oba. Naši sadovnjaki so večinoma prava hosta, in zato ne donajajo tistih dohodkov, ki bi jih lahko. Pa tudi na posameznem drevju vidimo, kako zatira veja s svojo senco sosedno vejo, in zato ne rodi ne ta ne ona. Naši kmetje so večinoma pozabili dati drevescu že v mladosti primerno obliko, in zato se starina grdo obnaša. Takemu staremu drevju je zato treba včasih pomagati stem, da se očisti ter se mu odstranijo one

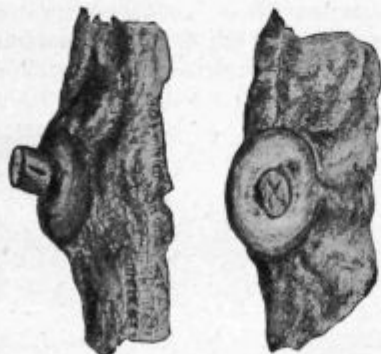

Podoba 123.

Podoba 124.

veje, ki drevesu samo škodijo in nagajajo. To so predvsem suhe ali napol suhe in one veje, ki se križajo. Tam, kjer so veje pregoste, jih je treba zredčiti. Najboljša oblika na sadnem drevju je ona, ki jo navadno napravi na prostem rastoč bor, torej stožkasta oblika. V to obliko skušajmo drevo vzgojiti ali spraviti. Naš preprosti kmet sicer tudi odstrani včasih kako vejo na drevesu, toda večinoma samo tako, ki nadleguje pri oranju ali pri košnji. Navadno vzame sekuro pa mahne po veji, ne glede na to, kam in kako. Štrkelj, ki nastane, se posuši in začne gniti. Zato vidimo na našem sadnem drevju toliko suhih ostankov in toliko nagnilih vej in debel. Nagnilo drevo seveda izgubi svojo moč in zato tudi ne rodi tako, kakor zdravo drevo. Kadar torej odstranjujemo debele veje, moramo bolj paziti, kakor se pri nas navadno pazi.

Predvsem moramo vejo gladko odrezati. To se najlaže napravi z dobro žago. S sekuro je delo težavno. Da se debele veje, ko smo jih napol prežagali, ne odčesnejo ter ne zavdajo stem deblu ali drugi veji še večje rane, se morajo najprej spodaj nekoliko nažagati in šele potem od zgoraj prežagati. Podoba 123.

Podoba 125.

Podoba 126.

kaže, kako potegne veja tudi lubad na deblu s seboj, če se žaga samo od zgoraj. Na pod. 124. se vidi, kako je treba najprej od spodaj nažagati, a šele potem od zgoraj žagati, da se veja odlomi. V pod. 124. nastali štrkelj je pa treba potem vnovič tik debla odžagati. V nasprotnem slučaju bi se začel štrkelj sušiti, potem pa gniti, in v drevesu bi nastala sčasom votlina. Če pa štrkelj gladko odrežemo, zarase lubad v nekoliko letih popolnoma nastalo rano. Podoba 125. in 126. nam to jasno

kažeta. Dobro pa je, če nastalo rano z drevesnim voskom zamažemo, da laže zabranimo gnitje. Š.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 390. Nameravam zasaditi prostor s kostanjevim drevjem, ki naj mi služi za listnjak, a mi sosedje to odsvetujejo, češ da gnoj, narejen s kostanjevo steljo, dela njive slabe in plevelnate. Ali ima kostanjevo listje kot stelja res take zle posledice? (A. C. v L.)

Odgovor: Ta trditev ni utemeljena, kajti stelja iz listja je precej enaka, naj bo iz kterejakoli listja, in mnenje, da kostanjevo listje bolj pospešuje rast plevela, je brezmiselno, ker plevel rase iz semena, ta pa na njivo prihaja po drugih potih, nikakor pa ne z listjem.

Vprašanje 391. Moj sin, ki je 20 let star, namerava iti na Nemško zaradi boljšega zaslužka, a župan pravi, da ne dobi dovoljenja. Ali res 20 let star mladenič ne dobi dovoljenja, da bi šel delat v inozemstvo? (F. W. v B.)

Odgovor: Vsakdo sme iti, kamor hoče, in politična oblast more le tedaj ovirati komu potovanje v inozemstvo, če ima sumnjo, da se dotičnik hoče odtegniti vojaški dolžnosti. Župan sploh nima nič govoriti, temveč le okrajno glavarstvo, ki izda potni list za določeno dobo in za določene dežele.

Vprašanje 392. Pri nas je razširjena govoricca o nekem zakonu, ki je bil baje predkratkim sklenjen v državnem zboru, da bo odslej paša po graščinskih gozdih prosta, oziroma, da se paša po novopogozdenih prostorih ne bo smela več braniti? Koliko je resnice na tem? (Š. W. v B.)

Odgovor: Da bi bil kak tak zakon sklenjen, ni resnično; od Vas omenjena govoricca je pa bržkone nastala iz slaborazumevanih časnikarskih novic, kajti res je dalo c. kr. kmetijsko ministrstvo svojim podrejenim oblastim, zlasti eskrbništvom državnih gozdov, povelje, naj nepotrebne ne ovirajo služnostne paše v državnih gozdih in naj ne pogozdujejo prostorov, ki niso za gozd vpisani ali pa sploh za pogozdovanje niso primerni in imajo kot pašniki večjo narodnogospodarsko vrednost z ozirom na vedno večjo važnost živinoreje. Nadalje je tudi res, da se v kmetijskem ministrtvu pripravlja zakon glede revizije izvršene odveze služnostnih pravic do paše in o izvršeni ureditvi teh pravic, kajti svoječasno se je ta odveza in ureditev namenoma krivično za kmete zvršila, vsled česar živinoreja silno trpi.

Vprašanje 393. Pri pretakanju vina, če se meri, se večkrat pokaže, da sodi niso pravilno cementirani, in tudi z viziro ni mogoče vselej natanko določiti prostornine soda. Ali bi se dalo s tehtanjem vina dognati, koliko sod drži, oziroma, ali se ve, koliko tehta liter vina? (J. Š. v Ž.)

Odgovor: Če bi vino ne imelo v sebi nič alkohola, potem bi se lahko preprosto reklo, da liter vina tehta kilogram. Alkohol je pa lažji kakor voda, in zato je vino nekaj lažje od vode. Liter vina, ki ima v sebi 6 prostorninskih odstotkov alkohola, tehta 991 gramov in liter vina, ki ima 8 odstotkov alkohola pa 989 gramov. Vobče lahko rečemo, da povprek tehta liter dolenskega vina 990 gramov ali 99 dek. Če torej stehtamo poln sod vina in odračunimo težo soda ter ostanek v kilogramih delimo s številom 0.99, dobimo precej natančno prostornino soda, izraženo v litrih.

Vprašanje 394. V sosedni občini, ki ima gozdnega čuvaja, sem kupil gozd in od njega plačujem davek z občinskimi nakladami, a posebej moram plačevati delež za gozdnega čuvaja. Ker že tako plačujem občinske do-

klade, ali sem zavezan plačevati še posebej za gozdnega čuvaja? (M. H. v S.)

Odgovor: Občina ali gospodarski odsek imata pravico nastaviti gozdnega čuvaja, ki ga je posebej plačevati, in njegova plača zadeva razmerno po velikosti posestva posamične posestnike, in zato morate tudi Vi plačevati posebej primeren prispevek za gozdnega čuvaja, četudi plačujete občinske doklade. Obrtnik v vasi tudi plačuje občinske doklade na svoj neposredni državni davek, a v te doklade ni vračunjen strošek za čuvaja, kar bi bilo drugače za obrtnika krivično, če ni obenem tudi posestnik gozda.

Vprašanje 395. Dobili smo od graščine pri odvezi gozdne deleže za pašo, ki so jih nekateri že izpremenili v njive ali travnike, zato vprašam, če tudi jaz smem gozd posekati in izpremeniti v travnik? (Š. K. v P.)

Odgovor: Če je dotična parcela vpisana za gozd, potem ne smete samovoljno gozda posekati in ga izpremeniti v travnik, temveč morate v to svrhu dobiti dovoljenje od okrajnega glavarstva na podstavi § 2. gozdnega zakona iz l. 1853.

Vprašanje 396. Naredil sem pred sedmimi leti zasebno pot in most ter sem tudi drugim na njih prošnjo dovolil tamkaj voziti. Ali smem sedaj svojo zasebno pot in svoj zasebni most drugim zapreti? (I. D. v S.)

Odgovor: Svojo zasebno pot in svoj zasebni most smete zapreti kadar se vam ljubi, kajti drugi niso priposestovali nikakih pravic, in če so vozili, so to delali le z Vašim dovoljenjem, ker že njih prošnja do porabe Vašega pota in mostu znači, da se ne ne laste nikakih pravic.

Vprašanje 397. Zemljemerec je obvestil nekatere posestnike tukajšnje občine, koliko imajo vsako leto čistega katastrskega donosa od svojih zemljišč, da se ti zneski vsakemu vpišejo v davčno knjižico, in od teh zneskov bo plačevati davek. Ker doslej ti posestniki tega davka še nikdar niso plačevali in tudi drugi ne, zato vprašam, če se je mogoče temu davku upreti in kako je postopati? (I. J. v C.)

Odgovor: Ali Vi niste zemljemerca razumeli, ali pa on ni znal povedati. Za vsako posestvo je izračunjen čisti katastrski donos, in na podlagi tega se odmerja zemljiški davek. Vi torej odnekad plačujete zemljiški davek, ki je odmerjen na podlagi čistega katastrskega donosa, in se Vam torej ne bo naložil nikak nov davek. Morda je zemljemerec le kaj nanovo uredil, kar še ni bilo izgotovljeno, in odtod izvira nesporazumljenje.

Vprašanje 398. Ozimen ječmen, ki je že ozelenel, sem jeseni poštopal s kalijevo soljo in se je sedaj ves posušil. Ali se suh ozimen ječmen še obrase, ali ves pogine? (I. B. v G.)

Odgovor: Ozelenel ozimen ječmen s kalijevo soljo štupati je bilo pač napačno, kajti to umetno gnojilo bi bili morali pred setvijo v zemljo spraviti. Kalijeva sol se v deževnici raztopi in ta raztopina je močen lug, ki posmudi rastline. Če se je vsled takega ravnanja ječmen s korenino vred posušil, potem se ne obrase več, če se je pa le listje posmodilo, potem pa ni izključeno, da se ječmen deloma že sedaj, če je gorko vreme in ni snega, ali pa spomladi obrase. Bržkone boste morali spomladi ječmen podorati in njivo s čim drugim obsejati.

Vprašanje 399. Moja krava bi bila imela meseca maja storiti šesto tele, a je plod v njej poginil, in ko je bila napol breja, je pričel od nje teči gnoj, in še sedaj opazujem, da se trebi. Zakaj je plod v kravi poginil in segnil, zakaj ni izvrgla in se le počasi trebi. Ker se krava doslej še ni pojala, vprašam, če je upanje, da se bo še pojala in če bo sploh še za pleme? (M. S. v P.)

Odgovor: Da plod v kravi pogine, more biti več vzrokov, zato bi le živinozdravnik mogel pravi vzrok dognati. Če taka krava ne izvrže mrtvega zarodka, kar se čestokrat dogodi, more imeti svoj poseben vzrok, in v tem slučaju plod segniti. Krava ga počasi iztrebi, ali pa razkrojeni plod notranji organi deloma posrkajo. Tako kravo je nevarno samo sebi prepustiti, ker se v telčniku in v krvnem toku sploh lahko izcimijo bolezni, ki so zelo opasne. Ni izključeno, da se krava zopet ne bo pojala in da bo še za pleme sposobna, a to šele takrat, ko zaostali plod v telčniku popolnoma izgine in telčnik ozdravi, ki je sedaj prav gotovo bolan. Telčnik je vsekako izbrizgovati kakor je popisano v odgovoru na 369. vprašanje v 22. številki letošnjega „Kmetovalca“. Sicer pa dvomimo, da bi kaj uspešnega dosegli brez pomoči večšega živinozdravnika.

Vprašanje 400. Vedno zdrava krava, ki je imela že osem telet, in sicer vse zdrave, ki se je vsako pot rada ubrejila, je letos storila deveto tele, a mrtvo. Sedaj se ta krava poja kar naprej in se ne ubreji. Kaj je vzrok, da se krava neprenehoma poja in se vendar ne ubreji, in kako je temu nedostatku odpomoči? (M. S. v B.)

Odgovor: Krava z devetimi teleti je pač že stara in onemogla, zato se ni čuditi, če je zadnje tele prišlo mrtvo na svet. Krava je pa tudi lahko bolna na spolovilih in ni izključeno, da imate kužnino v hlevu, ki je povzročila smrt teleta, kar se lahko domneva iz Vašega vprašanja št. 399. Krava, ki se neprenehoma poja in se vendar ne ubreji, navadno ni zdrava in ima prav lahko pojatnico, t. j. jetiko v jajčnikih, kar ni nič redkega pri starih kravah, ki so velikokrat storile in so dobre molznice. Tako stare krave sploh ne kaže več imeti za pleme ter jo je po možnosti odebeliti in mesarju dati. Če je pa krava jetična, tedaj se ne odebeli in Vam je bitje opreznim, ker je mleko take krave, če se nekubano uživa, nezdravo in lahko jetiko prenaša na ljudi. Ne bo napačno, če pokličete živinozdravnika, ki kravo pregleda in Vam na podlagi vsestranskega preiskanja da strokovnjaški svet.

Vprašanje 401. Pečam se z rejo angleških prasičev ter redno rabim nesorodne mrjasce, ki jih za drag denar dobivam od najbolj znanih prasičerejcev, ki so na glasu, da imajo izborno in čisto pleme velike angleške pasme. Navzlic temu in drugače pravilnemu ravnanju s plemenskimi živalmi skotevajo svinje v zadnjem času malovredne pujske. Pujski se lepi rode, a niso živahni, radi sesajo, a večinoma spe, nekateri se debele, drugi hujšajo, pozneje dobe skoraj vsi krč, so napeti, ohrome ali dobe drisko in kmalu poginejo. Kaj utegne biti vzrok tej nesreči, dasi imam lepe plemenske živali, ki z njimi pravilno ravnam? (A. Z. v D.)

Odgovor: Po Vašem pojasnilu more biti vzrok temu nedostatku le pretirana žlahtnost Vaših prasičev. Vsaka reč ima svoje meje in tudi pretirano požlatnjevanje plemenskih živali, ki se vsekdar godi na škodo zdravju, kar se zlasti rado kaže pri prasičih. Iz gospodarskega stališča je pač želeti zgodaj zrelih, ravnih in velikih prasičev, ki hitro rasejo in se debele; a te zahteve ni pretiravati. Vaši plemenski prasiči so pretirano žlahtni in mladiči bolehajo za brezkrvnostjo, njih mišičevje, zlasti srce, je bolešno otolstelo, kar velja tudi o žlezah. Taki prasiči, ki so v pričetku zdravi, dobe pozneje tudi jetična čreva in škrofelnatno vnetje črev. Včasih se jih prime splošnja jetika. Mi vedno poudarjamo, da nismo za prežlahtne prasiče, zlasti ne pri kmetu, zato Vam svetujemo nekaj časa rabiti dobrega mrjasca domače ali južnoštajerske pasme, dolgega života in nizkih nog, z visečimi ušesi, pa gotovo izgine opisana nesreča iz svinjaka. Za hrvaškega ali ogrskega mrjasca nismo, ker so pasme iz teh dežel za nas v nasprotnem zmislu preslabe.

Vprašanje 402. Kdaj je novo vino prvič pretočiti? (J. M. v D.)

Odgovor: Ko je novo vino popolnoma pokipelo, oziroma nehalo kipeti, je sod napolniti, z veho zapreti in čakati, da se vino učisti. Meseca decembra ali januarja, ko se je vino učistilo, ga je pa prvič pretočiti in od drož ločiti.

Vprašanje 403. Ali sem primoran dati svoj svet za razširjenje občinske ceste, in sicer za ceno, ki so jo določili občinski možje? (F. K. v Z.)

Odgovor: Občina nima nikogar pravice sliti, da bi odstopil svoj svet za razširjenje ali preložitve občinske ceste. Če je svet v ta namen res neobhodno potreben, pa ga lastnik noče odstopiti, oziroma prodati, tedaj se mora občina obrniti na politično oblast, in le deželna vlada sme izdati razlastitveno rzsodbo, ter se potem dotični svet sodnijsko cenl na podlagi izdane rzsodbe.

Kaj delajo naše podružnice.

Čč. načelnštva podružnic nujno prosimo za redna in kratka poročila o svojem delovanju, ki bodo njim v čast in tovarišicam v spodbudo!

Kmetijska podružnica v Gameljnah.

Podružnica je imela 8. t. m. svoj občni zbor, kjer so se položili računl in poročilo o njenem delovanju. Prišli so domalega skoraj vsi udje skupaj ter se je pobrala udnina za l. 1908. in pristojbine za porabo podružničnih strojev. Po končanem sporedu je predaval zastopnik glavnega odbora družbeni ravnatelj g. Pirc iz Ljubljane o bistvu umetnih gnojil, o njih lastnostih ter o njih porabi. Predavatelj je poljudno razložil, kaj in čemu so umetna gnojila, zakaj se priporočajo v porabo, razložil je, da ta gnojila niso čudotvorna štupa in da je pglavilni gnoj bil in ostane hlevski gnoj, a tega moramo vsled poprejšnjega napačnega kmetovanja popolniti s tistimi redilnimi snovmi, ki jih v hlevskem gnoju nedostaja, a jih imajo posamezna umetna gnojila v sebi.

Kmetijska podružnica v Kamniku.

V nedeljo, 15. t. m. je imela kamniška kmetijska podružnica svoj občni zbor po sporedu, ki je bil naznanjen v „Kmetovalcu“. Pri občnem zboru je bil navzoč ravnatelj kmetijske družbe iz Ljubljane g. Pirc, ki je predaval o važnosti čistokrvnih plemenskih bikov od pasem, ki imajo v sebi trdno ustanovljene pasemske lastnosti, ki gotovo prehajajo na zarod. Predavatelj je opozarjal, naj mislijo na ustanovitev živinorejske zadruge.

Kmetijska podružnica v Cerkljah na Gorenjskem.

Občni zbor kmetijske podružnice se je vršil dne 15. decembra. Ko so se pojasnili računl, je načelnik naznanil, da se bo drugi občni zbor vršil spomladl, da se voli odposlanec k glavnemu zborovanju kmetijske družbe. — Nato se je sklepalo o tem, da prevzame prodajo umetnih gnojil podružnica sama v svoje roke. Da bo delo odboru olajšano, so se določili za vsako vas posebej zaupniki, katerih skrb bo približno dognati, koliko umetnega gnojila naj se naroči. Ti bodo to pravočasno sporočili odboru. Odbor bo dal dvakrat na leto pred cerkvami javno oklicati, kdaj je čas za naročitev, in sicer okrog božiča in v začetku junija.

Obširno se je govorilo o delu s skupnimi podružničnimi stroji.

Soglasno je bilo sklenjeno, da se pošlje na slavno vlado, oziroma na c. kr. okrajno glavarstvo, peticija, kjer se

opozori na prasičjo kužno bolezen „rdečico“, ter se vlada prosi, da pošlje v spomladanskem času živinozdravnika na svoje stroške, da cepi mlade prasičke proti kugi. Bajc je dognano, da cepitev prav gotovo pomaga.

O tem se obvesti tudi c. kr. kmetijska družba.

Sprožila se je misel, da se v imenu podružnice svoječasno zahteva tečaj v to svrhu, da se tudi kmečki ljudje iz vsakega kraja navadijo prasičce cepiti, da bo taka pomoč kmalu in poceni pri roki. —ko.

Kmetijska podružnica v Škocijanu pri Dobravi na Dolenjskem.

Naša podružnica je imela 27. oktobra t. l. svoj občni zbor, ki ga je otvoril in vodil dosedanji mnogoletni in zaslužni podružnični načelnik g. Anton Zaman. Načelnik je obratkom razložil letošnje delovanje kmetijske podružnice in je predložil računc. Poudarjal je zlasti ugodno denarno stanje podružnice, ki ima svoj vinograd (letošnji pridelek 15 veder) in do 800 K denarja v hranilnici. Z ozirom na to je predlagal, naj se ta denar obrne v kak občekoristen namen, in sicer najbolje za nabavo dobrega bika.

Po dolgi razpravi se je predlog odobril in novemu odboru se je naročilo, naj poskrbi za dobrega plemenjaka, in se mu je zato dovolil potrebnl denar. Nato je sledila volitev novega odbora. G. župnik P. Bohinjec je predlagal dosedanjega mnogozaslužnega načelnika g. Antona Zamana. Občni zbor je predlog soglasno in z odobravanjem sprejel. Toda g. Zaman se je brezpogojno odpovedal zopetni izvolitvi in je predlagal g. Matevža Dagarina, kaplana v Škocijanu. Predlog se je odobril.

G. Pavel Zupet je predlagal za podnačelnika g. Ivana Benedičiča. Tudi ta predlog je bil sprejet, in v odbor so bili še izvoljeni gg. Anton Zaman, Ivan Kovačič in Adam Smrekar.

Novi načelnik se je zahvalil za izvolitev, prosil podpore vseh udov in zlasti odbornikov in je nato predlagal, da se polovica podružnične trtnice, ki se skoraj nič ne rabi, izpremeni v drevesnico. Tudi ta predlog je bil soglasno sprejet.

Kmetijske novice.

† Dr. Ernest Kramer, nekaj kmetijski potovalni učitelj na Kranjskem, potem na Primorskem, svoj čas vodja slovenskega oddelka kmetijske šole v Gorici, od l. 1898. vodja kemijskega preskušališča v Ljubljani, je umrl 21. t. m. po daljši in mučni bolezni. Naj v miru počiva kmetijski veščak, ki se je v svojih službah z vneto trudil za prospeh kmetijstva!

„Slovensko-nemški slovar“ in „Nemško-slovenski slovar“, ki jih je sestavil Frančišek Kramarič, je predkratkim izdalo založništvo A. Hartleben na Dunaju in v Lipskem. — To sta najnovejši slovarski knjigi, ki navzlic majhnemu obsegu (vsaka knjiga ima 187 strani) tolmačita po 18.000 besed. To je le na ta način mogoče, da so besedni pojmi izbrani in pregledno razvrščeni, da se pri iskanju takoj lahko najdejo. Zato sta pa knjižici tudi zelo priročni in se priporočata vsem onim, ki potrebujejo hitrega tolmača, bodisi v slovneščini ali nemščini. — Vsak slovar je lepo v platno vezan in stane samo 2 K 20 h. Naročata se lahko v vsaki knjigarni.

Poljudna pravna knjižnica. Tako se glase kratke preproste razprave, ki jih je počelo izdajati društvo „Pravnik“ v Ljubljani. Iz prodgovora I. zvezku, ki je ravno izšel, posnemamo: Neznanje zakonskih (postavnih) določil je vsakemu

v občutno škodo, in če kdaj, velja tu rek, da je nevednost najdražja stvar na svetu. Marsikateri pride v nesrečno zaporno ali vsaj denarno kazen, ker je kaj napravil, kar zakoni prepovedujejo, ali kaj opustil, kar oni velevajo; še večkrat pa človeku odidejo koristi, ki bi jih imel, če bi znal zakonite predpise. V naši dobi se je tudi prej mirno in tiho življenje preobrnilo, par in elektrika sta pomnožila in poobčila ves svetovni promet, trgovina in obrt nista več omejena na bližnje domače kraje. Vsled tega je množina raznih pravnih predpisov vedno večja in potreba njih znanja vedno silnejša. — Zato smo se odločili, da priobčimo v kratkih presledkih vse za naš narod važnejše zakone ter jim pridenemo kratko poljudno razlago. Prvi zvezek razpravlja o zakonu od 7. julija 1897. l., št. 140. drž. zak., tikajočem se dovoljenja o poti za silo (zasilni poti), ker vemo, da se ta zakon, dasi je jako koristen, pri nas uporablja redko. Če bo ugajal prvi zvezek, pride za njim skoraj dragi z drugo stvarino. V I. zvezku je poleg navedenega zakona lahko umljivo pojasnilo ter vzorec prošnje, tako da si lahko sam pomore, kdor je v taki potrebi. Knjižica velja samo 40 h, s pošto 50 h, ter se dobiva pri njenem uredniku dr. Ed. Volčiču v Novem mestu na Dolenjskem in po knjigarnah. Za to knjižnico pripravi isti urednik te dni: Zvezek II. in III. Predpisi o železniških in rudniških knjigah. 1908. Cena mehko vezani knjižici 80 h. Zvezek IV. in V. Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev. 1908. Knjiga je potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjižica 80 h. Zvezek VI.—X. Predpisi o razdelbi in ureditvi ter o zložbi zemljišč. 1908. Mehko vezano 2 K. Dr. Volčič pošilja knjige s pošto proti poštenu povzetju, tako da k navedenim cenam priračuni le resnične in poštne izdatke; pri naročilih do 2 K je najceneje, če se pošlje kupnina in poštne 10 h naprej v gotovini ali v poštah znamkah.

Dunajska c. kr. kmetijska družba je 12. t. m. praznovala slavlje svojega stoletnega obstanka z mašo za umrle ude v metropolitanski cerkvi sv. Štefana, s slavnostno sejo in z banketom. V imenu predsedništva naše družbe se je tega slavja udeležil podpredsednik g. komercialni svetnik Povše in v imenu glavnega odbora g. državni poslanec Josip Pogačnik, družbeni glavni odbornik.

Osobne vesti. Rudolf Zdolšek, doslej državni potovalni učitelj v Tolminu na Goriškem, je imenovan za pristava na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu. — Državni potovalni učitelj za kmetijstvo v Gorici in naš sotrudnik Anton Štrekelj je imenovan za ravnatelja slovenskega oddelka kmetijske šole v Gorici. — Za državnega kmetijskega potovalnega učitelja s sedežem v Sežani na Primorskem je imenovan Jakob Lah, doslej knežji oskrbnik v Lovosicah na Češkem.

Družbene vesti.

**** Vsakega p. n. dovedanega gosp. uda, oziroma naročnika, prosimo, da naj nam ostane zvest tudi v novem letu ter naj nam vsak pridobi vsaj po enega novega uda. To gotovo ni težko v očigled mali letnini 4 kron. Te prošnje pa ne stavimo zaradi dobičkarije, saj vsak ud dobro ve, da družba nima od udov nič, kajti 2 kroni hodita na list, ki družbo več stane, drugo polovico letnine pa dobe podružnice. Z ozirom na ugled je pa važno, da je družba močna. Glede na vsebino lista pa obetamo, da jo bomo,**

kakor doslej vsako leto, tudi v prihodnjem letu zboljšali, bodisi glede kolikosti kakor glede kakovosti. Že letos smo list toliko povečali, da je prišlo na vsako številko po dve strani več beriva.

**** Današnja številka je zadnja v tem letu, prihodnja izide 15. januarja leta 1908. Še enkrat prosimo vse tiste, ki ostanejo še dalje družbeni udje, oziroma naročniki „Kmetovalca“, ki pa niso še plačali letnine, oziroma naročnine, naj jo izvolijo precej plačati. Prvo številko prihodnjega letnika pošljemo brez izjeme vsem dosedanjim prejemnikom, zato pa prosimo, naj je nihče ne vrne, čeprav prestane biti ud ali naročnik, ker drugo številko pošljemo brez izjeme samo tistim, ki do tistega časa plačajo letnino, oziroma naročnino.**

**** Častita načelnštva podružnic in gg. družbene ude, ki so za naročene gospodarske potrebščine v l. 1907. še na dolgu, nujno prosimo, naj z ostanke nemudoma poravnajo, ker družba nima denarja, da bi malomarne plačnike podpirala, in mora tudi račune za l. 1907. takoj zaključiti. Bodi to zadnji opomin!**

**** Glede oddaje sadnega drevja v l. 1908. opozarjamo na razglas med uradnimi vestmi v tej številki.**

**** Naročnikom na Tomasovo žlindro** javljamo, da je družba že oddala vso Tomasovo žlindro, ki jo je za to leto kupila in ki je prišla preko morja v Trst. Zaloga v Trstu je izpraznjena, zato tega blaga od tamkaj ne dobimo več in pred pomladjo tvornice v Trst sploh ne pošljejo več Tomasove žlindre. Posrečilo se je pa družbi kupiti Tomasovo žlindro na Nemškem, ki bo pa v Ljubljano dohajala po železnici, ter je računati z dejstvom, da bo vsak vagon najmanj 14 dni na poti. Sicer družba skrbi, da je vedno nekaj zaloge v Ljubljani in je vedno nekaj vagonov na potu, vendar ne moremo več jamčiti, da bi vsako naročitev takoj mogli zvršiti. Za slučaj kake zamude prosimo naročnike iz tega razloga oprostivte. Po železnici bomo odslej dobivali le 18% Tomasovo žlindro, a tvornica si je pridržala pravico poslati tudi slabše ali boljše blago z ozirom na železno rudo, ki se iz nje dela železo in ki pri njej odpada žlindra, kakor ravno slučaj nanese. Tomasova žlindra se bo seveda vselej zaračunavala po vsebini fosforove kisline.

**** Umetna gnojila** ima c. kr. kmetijska družba naslednja v zalogi:

	16 %	18 %
Tomasovo žlindro,	po 6 K 10 h	6 K 70 h 100 kg

z vrečo vred.

Rudninski superfosfat po 8 K 100 kg vrečo vred.

Kajnit po 5 K 50 h 100 kg.

Kalijevo sol po 12 K 60 h 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 6 K 50 h, ker tvornica za množine po 50 kg zaračuna 20 h za vrečo. Kdor gnojil travnike s Tomasovo žlindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijevo sol, ki ima v sebi 40 % kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit le 12—13 % kalija ter stane 5 K 50 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhutega še prihrani 3 K 90 h.

Kostni superfosfat po 11 K 100 kg z vrečo vred.

Kostno moko po 10 K 100 kg z vrečo vred.

**** Močna krmila**, in sicer lanene in sezamove tropine, bo imela družba odslej vedno v zalogi ter

oddaja lanene po 19 K sesamove pa po 18 K 100 kg z vrečami vred. Tropine se oddajajo le v vrečah po 50 kg. Zaloga sezamovih tropin je sedaj še omejena, ker dotična tvornica ne dobiva dovolj sezamovega semena, po novem letu se nam pa zadostne množine obljubljene.

**** Klajno apno** oddaja družba v izvornih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljke na zunaj se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. — Opozorjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmu, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štipami za živino.

**** Živinsko sol** priskrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano ali ki je v svoji bližini ne morejo kupiti, po 6 K 90 h 100 kg ali pa 3 K 60 h 50 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tista naročila na živinsko sol se zvršujejo, ki se zanja denar naprej pošlje. V navedeni ceni so vštet izdatki za vozni list in stroški ob sprejemu denarja, ki se morajo plačevati v Ljubljani.

**** Za živinorejce** ima družba v zalogi požiralnikove cevi po 12 K in trokarje po 5 K. Oboje služi da se napenjanje govedih hitro in zanesljivo odstrani. — V zalogi ima družba tudi mlečne cevi komad po 80 h. Mlečne cevi se rabijo za odtok mleka, kadar kravo vime tako boli, da je ni mogoče molsti. — Napajalnike za teleta iz pocinjene ploščevine oddaja družba po 10 K.

Naredbe glede oddaje družbenega sadnega drevja spomladi l. 1908.

Gg. ude prosimo, naj svoje naročitve na sadno drevje prilgase pri svojih podružnicah, oni pa, ki niso uvrščeni v podružnice, v družbeni pisarni v Ljubljani ustno ali pismeno. V vsaki pisemni naročitvi je povedati, na katero železniško postajo je drevje poslato.

Oddajalo se bo visoko in pritlično drevje. Ker zaloga posameznih skupin in različnih vrst ni velika, si družba pridržuje pravico, da preobilne naročitve skrči in namesto naročenih vrst, ki so že pošle ali jih sploh nima, dá drevesa drugih primernih vrst, če jih bo še imela.

Naročitev na veliko število dreves družba ne bo zvrševala, ker je njena naloga pospeševanje sadjarstva po deželi sploh, in zato skrbi, da se dobre vrste kolikor mogoče razširijo med kmet-skimi posestniki.

Pri naročanju veljajo tele določbe:

1. Podružnica sklene, ali vzame za svoje ude brezplačna drevesca ali ne. Če jih vzame, potem mora poslati vso udnino glavnemu odboru v Ljubljano, če jih pa ne vzame, ji ostane polovica udnine za podružnične namene; le udnino gg. učiteljev mora vso poslati glavnemu odboru.

2. Če podružnica obdrži polovico udnine, morejo njeni udje dobiti po 4 drevesa za znižano ceno 2 kron.

3. Cena za vse drugo drevje je 80 vinarjev za drevesce.

4. Navedene cene veljajo na mestu drevesnice, oziroma na mestu kolodvora, in sicer s zavojem vred.

5. Vsa naročila je treba vsaj

do 15. februarja 1908

sporočiti družbi. Kdor do tega časa ne naroči brezplačnega drevja, potem ne bo imel več pravice do njega.

6. Če bi utegnili kaj drevja ostajati čez naročitve družbenih udov, ga morejo dobiti neudje po 1 K 20 vinarjev drevesce.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Vabilo

na občni zbor kmetijske podružnice v Dol. Logatcu dne 12. januarja 1908. ob treh popoldne v šoli v Dol. Logatcu.

SPORED:

1. Poročilo načelnikovo.
2. Pregledovanje računov.

3. Predavanje g. ravnatelja G. Pirca.

4. Volitev načelnika in odbora.

5. Raznosterosti.

Kmetijska podružnica v Dol. Logatcu,

dne 17. decembra 1907.

Ivan Mihevc, načelnik.

Vabilo

na občni zbor kmetijske podružnice v Sv. Križu pri Litiji dne 5. januarja (sv. treh kraljev) 1908 popoldne po cerkvenem opravilu v šoli.

SPORED:

1. Računi za l. 1907.
2. Načrt za obdelovanje vzornega vinograda.
3. Raznosterosti.

Pripomnja. Če ob določenem času ne bo navzočih zadosti udov, bo pol ure pozneje občni zbor sklepal pri vsakem številu udov.

Ivan Tomše, načelnik.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Kovorju, ki bo v nedeljo, dne 5. januarja 1908 ob treh popoldne pri načelniku Francu Rožiču na Hudem.

SPORED:

1. Podružnični računi.
2. Plačevanje udnine.
3. Volitev podružničnega odbora.

Kmetijska podružnica Kovorj,

dne 21. grudnia 1907.

Franc Rožič, načelnik.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice, ki bo v nedeljo, dne 5. januarja 1908 ob treh popoldne v dvorani gostilne „Rudolf“ v Št. Vidu pri Vipavi.

SPORED:

1. Poročilo načelnikovo.
2. Podružnični računi.
3. Volitev novega odbora.
4. Razni nasveti in predlogi.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Št. Vidu pri Vipavi, dne 20. decembra 1907.

Janko Rudolf, načelnik.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice za Poljansko dolino, ki bo v nedeljo, 12. januarja 1908 ob treh popoldne pri Anžku v Gorenji vasi.

SPORED:

1. Podružnični račun za l. 1907.
2. Nasveti in predlogi.

I. Pipan, načelnik.

Listnica uredništva.

I. G. v L. Cestarji na deželnih cestah nimajo pravice metati postrgano blato na sosednje njive, celo ne na obraščene. Drugače je pa cestno blato dobro gnojilo, seveda rabljeno v pravem času in v primerni množini.

F. W. v B. Osebno dohodarino morate plačati, če Vam dokažejo zadosten dohodek, če pa menite, da se Vam godi krivica, pa vložite priziv. Upoštevati morate, da Vam štejejo med dohodke tudi stanovanje v Vaši hiši in hrano, ki jo doma pridelujete. — Zahtevajte poštnega sla, oziroma poštni nabiralnik, pri poštnem vodstvu, v čigar okraj spadate, pa se iznebite pristojbine za dostavljanje pisem.

I. K. v P. Da gobe rasejo v lesovju hiše, ni začarano, ampak so se zaplodile, in ker so razmere (vlaga) ugodne, se močno razmnožujejo. Ves napaden les je skrbno odstraniti in sežgati, vlago je odpraviti z osušenjem stavbišča in novi les je namočiti s sredstvi, ki zamore tros lesnih gliv. Taka sredstva dobite pri tvrdki M. Barthel in dr. na Dunaju, X. Siccardburggasse 44.

A. P. v V. Tvrčke, ki inserirajo stroje v našem listu, imajo vse v zalogi tudi pumpe v razne namene.